

SYLABUS PŘEDMĚTU
Zpravodajské služby a mezinárodní politika

Charakteristika předmětu: povinně volitelný – B, ukončený zkouškou a oceněný 4 kredity. Předmět je zakončen písemným testem.

Vyučující: Mgr. Ing. Libor Kutěj, Ph.D.

Anotace: Cílem předmětu je objasnění role zpravodajských služeb při přípravě a přijímání rozhodnutí v oblasti zahraniční politiky států. Předmět se zaměří na principy forem a metod činnosti zpravodajských služeb a na jednotlivé obory strategického zpravodajství majících rozhodující vliv na tvorbu zpravodajských výstupů pro zahraničně-politická rozhodování. Součástí obsahu předmětu bude seznámení se zpravodajskými komunitami vybraných států a případy novodobé historie, ve kterých hrály zpravodajské služby zásadní roli v oblasti realizace mezinárodněpolitických kroků, včetně takových, kdy zpravodajská činnost byla negativně ovlivněna politickými zásahy ve prospěch argumentační podpory politických cílů bez ohledu na faktickou relevanci obsahu zpravodajských výstupů.

Obsah předmětu:

- 1-2) Úvod do předmětu. Význam zpravodajské činnosti v mezinárodních vztazích v éře bipolárního světa, po ukončení studené války a po 11.9.2001. Zpravodajská komunita ČR.
- 3-4) Vybrané zpravodajské pojmy. Zpravodajský cyklus. Rozhodující obory strategického zpravodajství – OSINT, SIGINT a IMINT. Analýza a tvorba zpravodajských výstupů.
- 5-6) HUMINT. Informační operace. Tajné operace.
- 7-8) Zpravodajská komunita vybraných zemí – USA, Ruská federace, Francie, Velká Británie, SRN, Izrael, případně další.
- 9-10) Rozbor vybraných příkladů zpravodajských operací s významným vlivem na mezinárodní vztahy.
- 11-12) Rozbor vybraných případů zpravodajských operací s významným vlivem na mezinárodní vztahy.

Literatura:

k tématu 1-2)

- HORÁK, O., ŠUHAI, M.: Nová role zpravodajství. In: *Vojenské rozhledy*, č. 3/2009. Praha: MO-Agentura vojenských informací a služeb, 2009. s. 37-42. ISSN 1210-3292.
- KUTĚJ, L.: Výpadky zpravodajství a jeho hodnověrnost. In: *Vojenské rozhledy*, č. 2/2004. Praha: MO-Agentura vojenských informací a služeb, 2004. s. 52-55. ISSN 1210-3292.
- KUTĚJ, L.: Význam obranného zpravodajství ve změněných geopolitických podmínkách. In: *Vojenské rozhledy*, č. 4/2004. Praha: MO-Agentura vojenských informací a služeb, 2004. s. 47-53. ISSN 1210-3292.
- KUTĚJ, L.: Možnosti zpravodajství pro mezinárodní bezpečnost. In: *Vojenské rozhledy*, č. 1/2005. Praha: MO-Agentura vojenských informací a služeb, 2005. s. 59-61. ISSN 1210-3292.
- STEHLÍK, M.: Zpravodajské služby a jejich úloha v boji proti organizovanému zločinu a terorismu. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2010. s. 11-64.

k tématu 3-4)

- HERMAN, M.: Intelligence Power in Peace and War. Cambridge University Press. Cambridge: 1996. ISBN 0-521-56231-7.
- HORÁK, O., ZIPFEL, T.: Zpravodajská analýza. Studijní text. Brno: Univerzita obrany, 2011. ISBN 978-80-7231-819-3. s. 12-41, 67-72, 77-104.
- HORÁK, O.: Zpravodajství z otevřených zdrojů (OSINT). Brno: Univerzita obrany, 2007. EP 50/07.
- HORÁK, O., PIKNER, I.: Zpravodajství z otevřených zdrojů. In: *Vojenské rozhledy*, č. 3/2007. Praha: MO-Agentura vojenských informací a služeb, 2007. s. 35-42. ISSN 1210-3292.
- KUTĚJ, L.: Vybrané aspekty rozvoje zpravodajských oborů v podmínkách strategické vojenské zpravodajské služby. In: *Vojenské rozhledy*, č. 4/2007. Praha: MO-Agentura vojenských informací a služeb, 2007. s. 51-58. ISSN 1210-3292.

k tématu 5-6)

- BEST, R. A.: Covert Action: An Effective Instrument of U.S. Foreign Policy? CRS Report for Congress. Congressional Research Service - The Library of Congress. Washington, D. C., 1996. Dostupné na <http://congressionalresearch.com/96-844/document.php>
- ISENBERG, D.: The Pitfalls of U.S. Covert Operations. Cato Policy Analysis No. 118. The Cato Institute. Washington, D. C., 1989. Dostupné na <http://www.cato.org/pubs/pas/PA118.HTM>
- PERRY, D. L.: "Repugnant Philosophy": Ethics, Espionage, and Covert Action. Santa Clara University. Santa Clara, 1995. Dostupné na <http://www.scu.edu/ethics/publications/submitted/Perry/repugnant.html>

k tématům 7-12)

- FALIGOT, R., KROP, P.: Bazén. Francouzské tajné služby 1944-1984. Vydavatelství Themis. Praha: 1998. ISBN 80-85821-53-2.
- RAVIV, D., MELMAN, Y.: Izraelské tajné služby. Vydavatelství Themis. Praha: 1999. ISBN 80-85821-66-4.
- SMITH, M.: Britské tajné služby. Nakladatelství Ivo Železný. Praha: 1998. ISBN 80-237-3556-X.
- SUWOROW, W.: GRU. Radziecki wywiad wojskowy. Wydawnictwo Adamski i Bieliński. Warszawa, 1999. ISBN 83-87454-14-1.
- ULFKOTTE, U.: Pullach s.r.o. Spolková zpravodajská služba v akci. Vydavatelství Themis. Praha: 2002. ISBN 80-7312-011-9.
- WEINER, T.: Dějiny CIA. V zajetí vlastních iluzí. Vydavatelství Argo. Praha: 2010. ISBN 978-80-257-0355-7.

Literatura uvedená pro témata 7 až 12 je pouze doporučená, rozhodující pro studium a přípravu na semináře bude obsah přednášek.